

Fylkesmannen i Oppland

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.:	Doknr.:
2011 100441-4	
Mottatt:	- 5 JUL 2011
Saksbeh.:	Ark.:
LP/LSj	544
Kopier:	Avskr.:

Deres referanse
Vår referanse 2011/2936-0 522.0 ORE
Saksbehandler Ola Rosing Eide, tlf. 61 26 61 51
Avdeling Landbruksavdelingen

Dato 30.06.2011

Uttale til forslag til forskrift om erstatning og tilskudd ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon

Fylkesmannen har mottatt utkast til ny forskrift om erstatning og tilskudd ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon til høring med frist 15. juli. Vi vil kommentere noen forhold der vi ser grunnlag for å vurdere den foreslåtte teksten.

Bakgrunn for forslaget

Vi tar til orientering det grunnlaget forslaget er bygd på, nemlig at partene i jordbruksoppgjøret i fjor ble enige om å videreføre en modell basert på administrativt satte satser for erstatning. Vi vil bemerke at det gjør ordningen mye mindre fleksibel. En modell etter kronemetode som tar hensyn til oppnådde priser på foregående års avlinger, ville kunne møte de som er rammet av avlingssvikt på en mer fleksibel måte.

Det virker fornuftig å legge ansvar og oppfølging av beregningsmodeller og frister mm til SLF. Fylkesmannen vil imidlertid stille spørsmål ved om det er hensiktsmessig å dele opp ordningen i to forskrifter. Det gjør hele saksområdet mye mer uoversiktlig for både forvaltning og næringsutøvere som skal benytte ordningen. Ved å legge satser og tekniske beregninger inn i egen forskrift, så betyr det at ved enhver korrigerende og justering, så må forskriften ut på høring. Det gir lang og komplisert saksbehandling for å kunne gjøre mindre endringer.

Vi ser også at utkastene slik de foreligger, er uoversiktlig i fht. vilkår. Det er for eksempel brukt ulik ordlyd på krav om melding av skade til kommunen. En bestemmelse for samme forhold bør kun fremgå av en forskrift. I vår saksbehandling må det være entydig hvilken forskrift vi skal hjemle våre vedtak i.

Fylkesmannen vil anbefale at Landbruks- og matdepartementet vurderer på nytt den modellen som er valgt med to forskrifter. Vi vil anbefale at nødvendige bestemmelser for forvaltning av erstatnings- og tilskuddsordningene blir samlet i en forskrift. Departementet bør da finne løsninger for hvordan den tekniske beregningen og årlig fastsetting av satser skal foregå. Det kan være gjennom rundskriv eller lignende der SLF er tillagt myndighet gjennom forskriften til å fastsette dette, evt. i samråd med avtalepartene. Vi vil i den sammenheng vise til produksjonstilskudd i jordbruket som har en forskrift og der de årlige satser og detaljer bestemmes i en avtale mellom partene i jordbruksoppgjøret.

Om § 1 Formål

Fylkesmannen støtter den presiseringen og avgrensningen som er gjort i ny tekst i formålsparagrafen. Det er viktig å avgrense virkeområdet til rene klimatiske forhold og ikke til avledede virkninger av klimapåvirkning. Dette bør bli presisert i et eventuelt rundskriv. Det er videre opp til avtalepartene å sikre at dette blir praktisert konsekvent slik at vi unngår slike unntak som er gitt de senere år.

Om §2 Vilkår

Her vil vi be om en presisering i fht. pkt. 2 om produksjonstilskudd. Ordlyden kan endres til:
2. *er berettiget produksjonstilskudd i jordbruket etter forskrift eller tilsvarende.*

Bakgrunnen er at i noen skadesituasjoner vil enkelte arealer ikke fylle vilkårene for produksjonstilskudd slik de er utformet nå. Det kan skje at veksten er totalskadd slik at arealet ikke er høstet og at det ikke er noen kulturvekst på arealet pr. 31. juli. Det kan på telledatoen for produksjonstilskudd være sådd i annen vekst enn den skadde veksten. Det kan også oppstå skade rett før arealet blir sådd på våren. Avhengig av hvilke forvaltningsrutiner som blir lagt, kan det være nødvendig med dispensasjon fra forskrift om produksjonstilskudd for enkelte arealer. Det bør ikke reises tvil om at søker er berettiget erstatning for avlingssvikt sjøl om arealet på skadetidspunktet ikke fyller de formelle vilkår for produksjonstilskudd i jordbruket. Alt dette er tilfeller under den skadefloppen som har rammet Gudbrandsdalen i år.

Det er veldig bra at vilkåret i pkt. 4 blir presisert på denne måten i forskriften og dermed kommer tydeligere fram enn tidligere. Det er svært sentralt at søker blir gjort oppmerksom på kravet til umiddelbar melding og at kommunene skal kunne komme ut på befarings. Her må ordlyden i de to forskriftene samkjøres. Det kan være grunn til å presisere at melding skal gis før høsting av arealet. Ved at dette nå kommer fram i vilkårene i forskriften, blir det lettere for Fylkesmennene å hjemle avslag på manglende melding.

Om § 3 Erstatning

Det kan være et hensiktsmessig grep å samle reglene om erstatning i samme bestemmelse, men da må den bestemmelsen være fullstendig. Bestemmelsens pkt. 1 må også omfatte småplanter til produksjon av mat og fôr, såvarer og settepoteter. Fylkesmannen forutsetter at disse produksjonene fortsatt skal inngå i erstatningsgrunnlaget slik det er etter dagens forskrift.

Et annet forhold som også må inn i denne bestemmelsen er retten til erstatning ved kvalitetsforringelse for frukt og bær. Det er ikke nødvendigvis en svikt i avlingsmengde. I hht. forskriftsforslaget fra SLF, så skal det fortsatt inngå i erstatningsgrunnlaget.

Disse forholdene viser at det er svært lite hensiktsmessig med to forskrifter. Det gir et uklart og uoversiktlig bilde av hva erstatningen omfatter.

Når det gjelder honning, så har vi i Oppland en begrenset honningproduksjon og også begrenset erfaring med hvordan erstatningsordningene virker. Vi er kjent med at det her kan ligge noen utfordringer i regelverket som kan være vanskelig å forvalte. Vi overlater til andre fylker og instanser å kommentere dette.

Om § 4 Vinterskader på eng

Her vises det kun til vinterskader på eng. Vilkaene for å få tilskudd er lagt til § 2 pkt. 1. I disse vilkårene vises det kun til klimatiske forhold. Den hyppigst forekommende skadeårsaken er ikke nevnt, nemlig overvintringssopp. Sjøl om den er en følge av klimatiske forhold, så er det en biotisk skadegjører som må defineres separat. Ellers vil vi komme i samme situasjon som mange andre følgeskader av klimatiske forhold forårsaket av sopp og insekter. Disse er det ikke ønskelig skal gi rett til erstatning eller tilskudd.

Om § 5 Søknad

Her kan fristene godt bli fastsatt. De bør være faste år for år og kan godt stå i denne forskriften. Med "søknadsskjema" er det vanskelig å forstå elektronisk søknad. Om det finnes en ordlyd tilpasset forskrifter for å få fram at søknad kan leveres på flere måter, så har det vært ønskelig.

Det bør gis informasjon om muligheten for forskudd i denne forskriften.

Om § 6 Egenrisiko, minsteutbetaling og toppavgrensning

Forskriften har ingen bestemmelse om definisjoner. Begrepet vekstgruppe er ikke definert. Det er også brukt i § 3 pkt. 1. Det kan for eksempel defineres med *vekstgrupper etter inndeling i gjeldende jordbruksavtale*.

Fylkesmannen har ved tidligere anledninger stilt spørsmål ved en minsteutbetaling på kr 5 000. Vi vil påpeke at det i realiteten gir en langt høyere egenandel/egenrisiko enn 30 %. Det kan gi en reell egenandel på opp mot 40 % i enkelte skadetilfeller vi har sett. Det gir noen urimelige utslag. Vi vil heller foreslå en felles sats for minsteutbetaling på kr 1 000.

Forvaltningen har like mye arbeid med saker som ikke når i utbetaling med en beregnet erstatning under kr 5 000 som andre saker. De aller fleste av denne type saker blir allikevel fremmet. Det virker uryddig å opptre med to typer egenandeler.

Om § 7 Opplysningsplikt og kontroll

Første ledd i denne bestemmelsen synes å være alt for vid i fht. det behovet forvaltningen har. Den gir forvaltningen unødige fullmakter og bør vurderes opp mot god forvaltningsskikk og forvaltningsloven.

Dagens bestemmelse kan virke noe mer avgrenset. Forvaltningens rettigheter bør avgrenses til innsyn for å behandle søknader og utføre kontroll.

Om § 8 Retting av feilutbetalinger

Vi vil stille spørsmål ved om denne bestemmelsen er nødvendig å ta inn i forskriften. Omgjøring av vedtak vil følge av forvaltningsloven. Vi ser det som mest fornuftig at forvaltningslovens bestemmelser vil gjelde fullt ut også i denne sammenheng.

I høringsbrevet blir det kun henvist til SLF som har rettigheter og roller i denne sammenheng. De samme rettigheter og ansvar vil gjelde for Fylkesmannen som førsteinstans.

Om § 9 Avkorting

Høringsbrevet opplyser at denne bestemmelsen er materielt lik dagens bestemmelse. De fleste vil oppleve en forskjell mellom forslaget til bestemmelse og høringsbrevet og dagens bestemmelse. I den nye forskriftsteksten vises det kun til avkorting. I dagens bestemmelse gir en form for avvik kun anledning til å holde tilbake tilskudd. Både i fht. næringsutøvere og forvaltningen sin forståelse av regelverket, ber vi om at dette blir avklart.

Om § 10 Innkreving av tilbakebetalings- eller avkortingsbeløp mv.

I første ledd første punktum er begrepet "senere utbetalinger" brukt. Det er uklart hva det kan omfatte. Vi er klar over at det ikke skal gjøres kryssreferanser i forskrifter. Her vil vi be om at det blir presisert at det vil gjelde *andre tilskudd over jordbruksavtalen* eller lignende ut fra hvordan vi forstår bestemmelsen.

Om § 11 Administrasjon, klage og dispensasjon

Fylkesmannen er helt avhengig av kommunenes forberedende saksbehandling og uttale for å behandle disse sakene. De må utføre befaringer og målinger og gi en uttale slik forskriften og høringsbrevet legger opp til. Forskriften kunne godt presisert kommunenes ansvar ytterligere i fht. å utføre stedlig oppmåling og befaring. Det vil være nødvendig for å klarlegge den plikten som blir pålagt kommunene i denne ordningen.

Etter Fylkesmannens syn, kan kommunens ansvar avgrenses når det gjelder klagebehandlingen. Vi ser ikke helt nødvendigheten av at klager skal gå om kommunen til uttale. Det bør holde at den går til førsteinstans til behandling før den evt. sendes klageinstansen. Hvis Fylkesmannen ser behov for å opplyse saken utover det klagen gir informasjon om, vil vi kunne henvende oss til kommunen for å få de opplysninger vi trenger. På denne måten kan vi avlaste kommunen med noen oppgaver.

Fylkesmannen håper departementet vil ta hensyn til våre merknader og innarbeide de i den endelige forskriften.

Ut fra at vi har en stor skadesituasjon i Gudbrandsdalen i år etter flommen, vil vi gjerne få en tilbakemelding på om når ny forskrift tar til å gjelde. Vi regner med at søknader kan behandles i fagsystemet ELF etter den gamle forskriften så lenge.

Anders Prestegarden e.f.
avdelingsdirektør

Ola Rosing Eide
overingeniør

Etter våre rutiner er dette ~~brevet~~ godkjent og sendt uten underskrift.